

Vergaderjaar 2023–2024

21 501-04

Ontwikkelingsraad

B

**BRIEF VAN DE MINISTER VOOR BUITENLANDSE HANDEL EN
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING**

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 februari 2024

Hierbij bied ik u het verslag aan van de informele Raad Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking van 11 en 12 februari 2024.

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
G.E.W. van Leeuwen

VERSLAG INFORMELE RAAD BUITENLANDSE ZAKEN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING VAN 11 en 12 februari 2024

Introductie

Op 11 en 12 februari jl. vond de informele Raad Buitenlandse Zaken Ontwikkelingssamenwerking plaats in Brussel. De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking was hier namens Nederland aanwezig. Op de agenda stond als hoofdonderwerp een bespreking van de internationale stand van zaken van ontwikkelingssamenwerking en de toekomstige koers in een veranderende geopolitieke context. Voorafgaand aan de Raad vond een diner plaats met Volker Türk, de VN Hoge Commissaris voor de Mensenrechten (OHCHR). Onder «lopende zaken» sprak de Raad over de Oekraïne-faciliteit. De geagendeerde punten onder AOB zijn niet aan bod gekomen. Tot slot vond er een informele lunch plaats met de Commissaris-Generaal van de Organisatie van de Verenigde Naties voor hulpverlening aan Palestijnse vluchtelingen in het Nabije Oosten (UNRWA), Philippe Lazzarini.

Diner met Volker Türk, de VN Hoge Commissaris voor de Mensenrechten (OHCHR)

In een informele ontmoeting met VN Hoge Commissaris voor de Mensenrechten, Volker Türk sprak de Raad over het snijvlak duurzame ontwikkeling en mensenrechten, het belang van adequate financiering en de rol van partnerschappen, zowel met landen als met maatschappelijk middenveld. Er was brede overeenstemming in de Raad dat zonder respect voor mensenrechten duurzame ontwikkeling niet mogelijk is. De Hoge Commissaris benadrukte dat de wereldwijde context vol crises en mensenrechtenschendingen zorgt voor toenemende fragmentatie en ging in op het belang van onderzoek naar mensenrechtenschendingen. De Hoge Commissaris ging kort in op de situatie in de Sahel, Oekraïne en de Palestijnse Gebieden.

Internationale stand van zaken van ontwikkelingssamenwerking

Bij dit agendapunt stond de Raad stil bij de internationale stand van zaken van ontwikkelingssamenwerking. Binnen de Raad werd de noodzaak van een meer geopolitieke Unie waar ontwikkelingssamenwerking een integraal onderdeel vanuit maakt, breed ondersteund. Het Global Gateway-initiatief werd omarmd als een van de manieren om dit verder vorm te geven. Door het combineren, integreren en meer in samenhang zien van verschillende EU-instrumenten, zoals diplomatie, handel en investeringen en ontwikkelingssamenwerking, kan de EU zijn ontwikkelingsimpact en geopolitieke slagkracht vergroten. Enkele lidstaten legden daarbij de nadruk op investeringen in infrastructuur en digitale connectiviteit, waarbij verschillende lidstaten, waaronder Nederland, ook het betrekken van de private sector onder de aandacht brachten. Nederland gaf aan te werken aan concrete projecten om Global Gateway in de praktijk te brengen. Het kabinet zet proactief in op een meer strategische Global Gateway programmering op thema's, regio's en sectoren waar Nederland meerwaarde heeft, in de vorm van concrete kennis en kunde, innovatievermogen en *multi stakeholder* aanpak. Nederland ziet kansen onder meer op het gebied van de energietransitie en agrilogistiek. Hier is al veel Nederlandse betrokkenheid en activiteit. Met de EU wordt actief gesproken over opschaling van die inzet met behulp van EU fondsen.

De Raad sprak ook positief over de samenwerking in Team Europe verband. Na de reis naar Addis Abeba, Ethiopië, op 5–7 februari jl., waar Nederland ook op hoogambtelijk niveau aan deelnam, heeft de

Commissie voorgesteld om een Team Europe-reis per roterend voorzitterschap te organiseren. Door meerdere lidstaten werd ook het belang van betere en proactieve communicatie door de EU benadrukt. Nederland vroeg ook aandacht voor het belang van het verder ontwikkelen van EU beleidscoherentie voor ontwikkeling. Tenslotte benadrukten meerdere lidstaten, waaronder Nederland, het belang van een eensgezind Europees optreden in complexe situaties, bijvoorbeeld in de Sahel en in Oekraïne, waarbij ontwikkelingssamenwerking onderdeel is van de bredere politieke inzet.

Ook werd kort gesproken over hoe de herziening van het meerjarig financieel kader zal worden vormgegeven binnen hoofdstuk 6 van het externe beleid van de Unie. De Commissie zal binnenkort met een voorstel hiervoor komen en de Kamer zal hierover via de gebruikelijke weg worden geïnformeerd.

Lopende Zaken

Oekraïne-faciliteit

De Raad stond kort stil bij het essentiële en historische akkoord op de Oekraïne-faciliteit, het meerjarige financiële steunpakket van 50 miljard euro waarover de Europese Raad op 1 februari jl. overeenstemming bereikte.

Overig

AOB

De terugkoppeling over de Team Europe reis naar Addis Abeba, die plaatsvond op 5–7 februari jl. en waaraan Nederland ook op hoogambtelijk niveau deelnam, is door tijdgebrek niet aan bod gekomen onder AOB.

Informele lunch met Philippe Lazzarini, Commissaris-Generaal van UNRWA

De Raad sprak tijdens de informele lunch met de Commissaris-Generaal van de Organisatie van de Verenigde Naties voor hulpverlening aan Palestijnse vluchtelingen in het Nabije Oosten (UNRWA), Philippe Lazzarini. Lazzarini schetste een beeld van de hoge humanitaire noden in Gaza.

In reactie op de aantijgingen door Israël over mogelijke betrokkenheid van UNRWA medewerkers bij de aanslagen van 7 oktober gaf Lazzarini aan een buitengewone beslissing te hebben genomen door de genoemde werknemers met onmiddellijke te ontslaan.

Lazzarini zegde de Raad toe proactief te zullen communiceren met donoren, ook over de (tussentijdse) uitkomsten van dit en het andere onderzoek naar het integriteitsbeleid en risicomanagement binnen UNRWA onder leiding van de voormalige Franse Minister van Buitenlandse Zaken, Catherine Colonna.

Nederland benadrukte, net als andere lidstaten, het belang van de onafhankelijke onderzoeken die zo snel mogelijk meer duidelijkheid moeten bieden. In antwoord op de vraag van onder meer Nederland om een reactie op berichten van Israël dat er tunnels van Hamas onder het hoofdkantoor van UNRWA in Gaza zouden lopen, antwoordde Lazzarini dat het goed is dat dit uitgezocht wordt. Hij gaf aan zich de publieke

bezorgdheid hierover goed te kunnen voorstellen en erkende dat het goed is dat hij ook zijn bezorgdheid dat de berichten zouden kloppen publiekelijk uit.

Over de in februari/maart voorziene EU-bijdrage aan UNRWA van 82 miljoen euro is nog geen besluit genomen door de Europese Commissie. De Commissie zal hier een besluit over nemen op basis van de reactie van UNRWA op een aantal verzoeken, zoals het laten uitvoeren van een audit en andere interne maatregelen die UNRWA geacht wordt te nemen.